

การพัฒนาารูปแบบและชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริต ของเยาวชนในโรงเรียนวิถิพุทธ จังหวัดกาญจนบุรี

The development of model and learning activity package for cultivating youth's
integrity in Kanchanaburi

พระครูกิตติชัยกาญจน¹, อยุษกร งามชาติ², พระสุภกิจ สุปญโญ³, พระครูปลัดสุวัฒน์ สุวาทโน⁴,
พระครูศรีธรรมวารารณ⁵ และ กัญญาพร สุทธิพันธ์⁶

Phrakhrukittichaiyakan¹, Ayusakorn Ngamchat², Phra Supakit Supanyo³,
PharakhrupaladSuwat Suwatt⁴, Phrakrusrithammawaraporn⁵ and Kunyaporn Suttipant⁶
วิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ศรีไพบูลย์

Kanchanaburi Sangha College Sri Phaibun, Thailand
Corresponding Author, E-mail: ¹kittikan2505@gmail.com

Retrieved: January 23, 2024; Revised: April 21, 2024; Accepted: April 22, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อบ่มเพาะคุณธรรม
ความซื่อสัตย์สุจริต 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนในโรงเรียน
วิถิพุทธ 3) เพื่อสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนวิถิพุทธเพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชน การ
วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยบูรณาการแนวคิด Neuro Linguistic Programming (NLP) กับแนวคิดการ
จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เข้าด้วยกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อบ่ม
เพาะคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตนั้นได้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เรียกว่า การสร้างการสื่อสารกับตนเองด้วยการ
ยืนยันตนเอง การพูดคุยหรือสั่งสมองของตนเองให้เชื่อในสิ่งที่ยากกับตัวเอง ด้วยการใช้ชุดกิจกรรมยืนยันเรื่องความ
ซื่อสัตย์เป็นกิจกรรมที่ทำหน้าเสาธง และก่อนการเข้าเรียน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน ได้นำ
กระบวนการเรียนรู้ชุดกิจกรรมซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล 3 มิติได้แก่ 1) การสะท้อนผลใน
ระดับเนื้อหา กล่าวสะท้อนในสิ่งที่บุคคลคิด รับรู้ รู้สึก 2) การสะท้อนผลระดับกระบวนการ ว่าบุคคลคิด รับรู้ รู้สึก
ได้อย่างไร 3) การสะท้อนกระบวนการทัศน์ เป็นการสะท้อนว่าบุคคลคิด รับรู้หรือรู้สึกไปทำไม เป็นการเปลี่ยนแปลงใน
มิติระดับโลกทัศน์ที่พาบุคคลไปสู่การมีมุมมองใหม่ๆต่อโลก เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง 3) เพื่อสร้าง
เครือข่าย การดำเนินชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการอบรมการใช้ชุดกิจกรรมให้แก่พระสอนศีลธรรมและครูใน
โรงเรียนวิถิพุทธ ได้แก่ โรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา”

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้; โรงเรียนวิถิพุทธ; ความซื่อสัตย์สุจริต

Abstract

The objectives of this research are 1) To develop a series of integrated learning activities to
nurture integrity and integrity, and 2) to Improve the management style of learning to nurture the
integrity of young people in Buddhist Schools. 3) To build a learning management network in the
Buddhist Oriented School, to nurture the integrity of young people, this research is quality

research. It integrates Neuro Programming (NLP) concepts with Active Learning management ideas. The findings found that 1) The integrated study activities for cultivating morality. Integrity defines a learning activity called self-affirmation. Talking or reordering your brain to believe something you repeat to yourself. By using a series of confirmed honesty activities in front of a flagpole and before ence. 2) To improve the management of the course, the learning process of the activities, which results in a three-dimensional person's change: 1) A reflection of the content level, reflecting what the person perceives to feel, 2) the reflection of the process of how the person perceives to feel. 3) Reflection of the paradigm is a reflection of why a person feels or feels. It is a change in the world. A perspective that leads to a new perspective on the world. 3) To build a network of learning activities, by training the use of sets of activities to teach Morality and teachers in the Buddhist School, the Buddhist Oriented School, and pastures, Wat Thung ladya “Ladya Wittaya” School

Keywords: Learning Activity Package; Buddhist School; Integrity

บทนำ

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยติดอันดับเป็นวิกฤติของชาติที่ต้องเร่งแก้ไขเพื่อเรียกความเชื่อมั่นในการลงทุน และความไว้วางใจให้กับคู่ค้าระดับประเทศ ทั้งนี้แนวทางการแก้ปัญหาที่ผ่านมานโยบายส่วนใหญ่ของภาครัฐมุ่งตรวจสอบ สอบสวนผู้กระทำผิด แต่แท้จริงแล้วรากเหตุของทุจริตคอร์รัปชันมาจากการวัฒนธรรมการยอมรับความไม่ซื่อสัตย์ ที่เริ่มตั้งแต่เด็กและเยาวชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสอบ การแข่งขัน การทำรายงาน การบ้าน ขยายไปสู่การทำวิทยานิพนธ์ จนมาถึงการทุจริตในงานวิชาการ (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2561) ทั้งหลายทั้งมวลล้วนแล้วมาจากมายาคติของสังคมในการมองว่าการไม่ซื่อสัตย์เล็กน้อยเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ใครก็ทำกัน ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าเกิดมิจฉาทิฎฐิ (ความเห็นผิด) ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างค่านิยมความซื่อสัตย์เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องหาแนวทาง เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์ให้เด็กและเยาวชนเพื่อให้เติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศในการสร้างค่านิยมคนไทยซื่อสัตย์ โดยงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนในโรงเรียนวิถิพุทธโดยความร่วมมือของพระสอนศีลธรรมในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้แก่พระสอนศีลธรรม โดยการนำศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ของจิตวิทยาตะวันตกสมัยใหม่ คือ NLP (Neuro Linguistic Programming) (วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์, 2551) ซึ่งเป็นกระบวนการปลูกฝังวิถีคิดที่มีประสิทธิภาพลงในสมองผ่านการทำงานในระดับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก มาผสมผสานกับหลักการบ่มเพาะคุณธรรมความซื่อสัตย์ทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ สุจริต 3” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในการบ่มเพาะและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชน และเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่จากการบูรณาการศาสตร์ของจิตวิทยาตะวันตกกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551) สามารถแก้ไขปัญหาท้าทายและปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิทยาศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม โดยมีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนและเป็นสังคมคุณธรรม มีธรรมาภิบาล มีความมั่นคงทางสุขภาพ และมีความพร้อมในการรองรับภัยรูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อบ่มเพาะคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนในโรงเรียนวิถีพุทธ
3. เพื่อสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบและชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนในโรงเรียนวิถีพุทธ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีการศึกษารวบรวมงานวิจัยและเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วสร้างชุดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ผสมผสานแนวความคิดการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนด้วยเทคนิค Neuro Linguistic Programming (NLP) จากนั้นนำชุดการเรียนรู้นี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ 1 โรงเรียน และติดตามผลตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสม มีความน่าเชื่อถือในด้านคุณภาพและประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนนี้ แล้วจึงนำชุดการเรียนการสอนต้นแบบนี้ไปทดลองใช้จริง

1. พื้นที่ และ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเลือกพื้นที่และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ

1.1 พื้นที่การจัดการเรียนรู้ คือ สถานที่ที่เป็นโรงเรียนวิถีพุทธที่มีพระสอนศีลธรรมทำหน้าที่อบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่

- พระสอนศีลธรรมจำนวน 6 รูป จากโรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า 3 รูป, โรงเรียนวัดดอนขมิ้น 3 รูป
- ครูในโรงเรียน จำนวน 6 คน จากโรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า 3 คน, โรงเรียนวัดดอนขมิ้น 3 คน
- นักเรียน จำนวน 6 คน จากโรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า 3 คน, โรงเรียนวัดดอนขมิ้น 3 คน

2. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ควบคุมกับการสังเกต โดยผ่านการสนทนาระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.2 การสนทนากลุ่ม เพื่อสะท้อนสภาพการณ์ มุมมองและโลกทัศน์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการคิด และการเรียนรู้

2.3 ชุดกิจกรรมที่ออกแบบในการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนโรงเรียนวิถีพุทธ จังหวัดกาญจนบุรี 3 กิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมที่ 1 จ๊ะเอ๋...บ้ายบาย (ละอายความชั่ว เกรงกลัวบาปกรรม)

กิจกรรมที่ 2 คัน...คนต้นแบบ (ต้นแบบคุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริต)

กิจกรรมที่ 3 จิตใหญ่...ไม่จิตเล็ก (สร้างสรรค์จิตสาธารณะกันเถอะ)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การปฏิบัติงานวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี NLP และหลักธรรมความซื่อสัตย์สุจริตในพระพุทธศาสนา รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ แก่พระสอนศีลธรรม 6 รูป ครู 6 คน และนักเรียน 6 คน จากโรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า โรงเรียนวัดดอนขมิ้น เพื่อพัฒนารูปแบบและชุดกิจกรรมการ

เรียนรู้เพื่อบ่มเพาะคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนในโรงเรียนวิถีพุทธ จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่มีการเก็บข้อมูลหลากหลายมิติประกอบด้วย

3.1 การสังเกตในระหว่างการปฏิบัติการจัดกระบวนการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรม และภายหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรม และบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยศึกษาและสังเกตประสบการณ์ภายในจากการสังเกตตามคำบอกเล่าจากการเสวนาวิวาทะ

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยรวบรวมข้อมูลจาก

- การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- การสนทนากลุ่มย่อยหลังการอบรมกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มต้นตั้งแต่การเริ่มเก็บข้อมูลและสิ้นสุดการเก็บข้อมูล โดยการวิเคราะห์ที่ตีความข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพคือการเข้าใจสถานการณ์และเรื่องราวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยค้นหาความหมายจากคำพูด วิวาทะ และการกระทำผ่านการตีความตามแนวทางของโคไลซี ซึ่งมีจุดเด่นคือ การนำข้อมูลที่ได้กลับไปยืนยันความถูกต้องจากประสบการณ์ที่เป็นจริงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดังนี้

4.1 ทบทวนการบันทึกข้อมูล และการบันทึกจากการสังเกตปฏิบัติการของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4.2 สกัดประโยคสำคัญ จากคำพูด วิวาทะ และการกระทำ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต

4.3 กำหนดความหมาย ให้กับประโยคที่สำคัญเหล่านั้น โดยคำนึงถึงความหมายที่ซ่อนอยู่ในคำพูด วิวาทะ และการกระทำ จากนั้นจัดหมวดหมู่ข้อมูล และเรียงร้อยความสัมพันธ์ของเรื่องราวโดยมีการอ้างอิง (Quote) คำพูด วิวาทะ และการกระทำ ที่มีความหมายซึ่งเป็นที่มาของการตีความ

4.4 ตรวจสอบความถูกต้องโดยสะท้อนกลับผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ร่วมกับทีมวิจัย เพื่อก้าวสู่ขั้นตอนของการสร้างข้อสรุปการวิจัยโดยผ่านกระบวนการตรวจสอบสามเส้า เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของพระสอนศีลธรรมในการบ่มเพาะคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนในโรงเรียนวิถีพุทธ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบและชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนในโรงเรียนวิถีพุทธ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีอุดมการณ์คือการปลูกจิตสำนึกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบความคิดและพฤติกรรม สรุปสาระสำคัญ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ

ผู้วิจัยขอสรุปผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อบ่มเพาะคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต

การพัฒนาชุดกิจกรรมบูรณาการจากกรอบแนวคิด 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเชิงคุณธรรม คือสุจริต 3 ได้แก่ ภายสุจริต วชิสุจริต และมนโสุจริต, แนวคิด Active learning และ แนวคิดด้านเทคนิคจาก เอ็นแอลพี

1) แนวคิดสุจริต 3 สะท้อนผ่าน 3 มิติคือ

(1) ภายสุจริต เป็นการประพฤติดี และงดงามทางกายโดยงดเว้นจากการไม่เบียดเบียน และฆ่าสัตว์ (ปาณาติบาต) การไม่แย่งชิง คดโกง ยักยอก และลักพาสิ่งของที่เจ้าของมิได้อนุญาต (อทินนาทาน) และการประพฤติผิดในเรื่องกามคุณจนขาดความสำรวมระวัง (กาเมสุมิฉฉาจาร)

(2) วชิสุจริต เป็นการประพฤติดี และงดงามทางกาย โดยการงดเว้นจากการพูดเท็จ และบิดเบือนเพื่อให้มา หรือให้บุคคลอื่นในทางที่ผิด (มุสาวาท) การพูดจาเหน็บแนม และส่อเสียดบุคคลอื่น (ปุสุณวาจา) การพูดคำหยาบคายเพื่อให้คนอื่นเจ็บใจ (ผรุสวาจา) และการพูดจาเพ้อเจ้อ หาสาระมิได้จากการพูดเหล่านั้น (สัมผัสปลาปะ)

(3) มโนสุจริต เป็นการประพฤติดี และงดงามทางจิตใจ โดยการไม่เพ่งเล็งที่จะแสวงหาช่องทางเพื่อให้ทรัพย์สินสมบัติของคนอื่น (อนภิชฌา) การไม่ผูกพยาบาทจองเวรคนอื่น (อพยาบาท) และการมีความคิดในทางที่ถูกต้องเหมาะสม มีปัญญาคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง (สัมมาทิลฺล) (พระราชธรรมนิ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2543)

2) แนวคิดการเรียนรู้แบบ Active Learning การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เน้นที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยให้คำนึงถึงว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมที่ต้องสามารถสอดแทรก ความคิดของผู้เรียนโดยมีการเสนอข้อคิดเห็นและยังนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เป็นรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้ที่มีคุณลักษณะที่เน้นบทบาทของผู้เรียน เป็นสำคัญโดยมีคุณลักษณะดังนี้

1) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์ ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรม

2) ในแต่ละรูปกิจกรรมที่จัดขึ้น สามารถสร้างแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ หรือร่วมกันการสร้างความรู้ขึ้นใหม่

3) จัดรูปกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทันสมัย ผู้สอนต้องปรับรูปแบบกิจกรรมให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับปัจจุบันและคอยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมทุกกิจกรรม สร้างความสนใจพร้อมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ชั้นเรียน ผ่านรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ

4) จัดรูปแบบกิจกรรมให้เกิดความท้าทายทางสติปัญญา โดยให้ออกาสสมาชิกทุกคนในห้องได้แสดงออก และขยายโอกาสในการสร้างการเรียนรู้แบบหลากหลาย เน้นการสร้างความสามัคคี การมีส่วนร่วม และการได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานความรู้เข้าด้วยกัน

5) ผู้สอนมีบทบาทอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน (ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ, 2550)

3) แนวคิดด้านเทคนิคจากเอ็นแอลพี

การประยุกต์ใช้เทคนิคเอ็นแอลพีกับการปลูกฝังคุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ทีมผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นเทคนิคเอ็นแอลพี ดังนี้

1) เทคนิคการถอดแบบ โดยนำคุณลักษณะของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หรือ สุจริต 3 ตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนามาเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ อาทิ เสรีวาณิชชาตก พ่อค้าผู้ซื่อสัตย์ในอดีตกาลสมัยที่พระพุทธเจ้าเสวยชาติพระโพธิสัตว์

ทีมวิจัยได้ออกแบบชุดกิจกรรมโดยการบูรณาการแนวคิดทั้งสามด้วยกันคือ การนำการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมวาดภาพระบายสีมาใช้ผ่านเทคนิคการถอดแบบภายใต้แนวคิดต้นแบบที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นกิจกรรมที่ชื่อว่า คัน...คนต้นแบบ โดยพระสอนศีลธรรมและคุณครูในโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม ทีมโรงเรียนวิถีพุทธ S1 และ S2 สะท้อนผลตรงกันว่า กิจกรรมนี้สร้างความสนุกสนานให้แก่เด็กนักเรียนทุกชั้นเรียน เนื่องจาก

ออกแบบให้ดีกว่าวาดรูปตามความคิดที่สร้างสรรค์ และสะท้อนออกมาเป็นภาพและตัวอักษรอย่างอิสระภายใต้แนวคิดคนต้นแบบของตนเอง

ครูได้ถอดแบบบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต จากการที่ครูได้เลือกบุคคลต้นแบบ และพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้มีลักษณะด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยนำหลักคำสอนและแนวการปฏิบัติของบุคคลต้นแบบมาใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนคิดถึงคนต้นแบบของตัวเองที่ตัวเองเชื่อมั่นและศรัทธา โดยนำแนวทางของบุคคลต้นแบบนั้นมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในเชิงบวกตามลักษณะของบุคคลต้นแบบที่นักเรียนเลือก เช่น

- ให้นักเรียนวาดรูปบุคคลต้นแบบของตนเอง และนักเรียนสามารถอธิบายคุณลักษณะของบุคคลต้นแบบที่ตัวเองเลือกให้เพื่อน ๆ ได้ โดยอภิปรายร่วมกันในห้องเรียน

- นักเรียนนำเสนอบุคคลต้นแบบของตนเองร่วมกัน พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลต้นแบบนั้น ๆ

หลังจากนักเรียนได้ถอดแบบบุคคลต้นแบบ จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงบวกด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่นมากขึ้น สังเกตจากพฤติกรรมการเก็บสิ่งของมีค่าของผู้อื่นได้ แล้วนำมาส่งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานทั้งของตัวเองและงานส่วนรวม นักเรียนมีระเบียบวินัยต่อตนเองและต่อส่วนรวม โดยเฉพาะเรื่องการมีจิตอาสาช่วยงานโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอมีพฤติกรรมไม่นิ่งเฉยต่อสถานการณ์ที่พบเจอในแต่ละวัน โดยสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขทั้งตัวเองและบุคคลในสังคมนั้น ๆ

2) เมื่อได้คุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตเป็นต้นแบบแล้วจึงนำเข้าสู่กระบวนการฝังพลัง (Anchoring) ผ่านวิธีการสะกดจิตตนเอง ด้วยการกล่าวยืนยันกับตัวเอง อย่างซ้ำ ๆ บ่อย ๆ โดยกระบวนการนี้ทำผ่านคุณครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา และพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถืพุทธที่ได้รับการฝึกอบรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับทีมวิจัย

เทคนิคเอ็นแอลพีมีความโดดเด่นในเรื่องการสะกดจิตตนเองและนำมาพัฒนาร่วมกับทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม คือทฤษฎีการยืนยันตนเอง ของ Claude Steele ซึ่งให้คำจำกัดความทฤษฎีการยืนยันตนเองว่าเป็นการกระทำใด ๆ ของบุคคล เพื่อยืนยันกับตนเองว่าตนนั้นมีคุณค่า มีความสามารถ มีจริยธรรม หรือภาพลักษณ์ในทางด้านบวกอื่น ๆ (Steele, 1988)

ชุดกิจกรรมของโครงการวิจัยนี้จึงออกแบบกระบวนการสะกดจิตตนเองผ่านการฝึกใช้คำพูดยืนยันกับตัวเอง ซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ทุกวันติดต่อกันอย่างน้อย 21 วัน ชุดเรียกกิจกรรมนี้มีชื่อเรียกว่า

จะเอ...บ้ายบาย มีการกล่าวคำพูดและทำกิริยา ดังนี้

ฉันรักตัวเอง

ฉันภูมิใจในตัวเอง

ฉันคิดดี พูดดี ทำดีกับตัวเอง และผู้อื่น

ฉันซื่อสัตย์สุจริตต่อตัวเอง และผู้อื่น

ฉันรู้สึกสดชื่น และมีพลัง

(ชูมือขึ้น) เย้ เย้ เย้

ระบบการรับรู้ทางประสาทสัมผัสของผู้เข้ากระบวนการจะจดจำคำพูดฝังพลังผ่านระบบจิตใต้สำนึก ทุกครั้งที่รักตัวเอง ภูมิใจตัวเอง คิดดี พูดดี ทำดี ซื่อสัตย์สุจริต จะเชื่อมโยงกับความรู้สึกสดชื่น และมีพลัง ซึ่งเป็นอาการทางกายที่แสดงออกมา เมื่อฝึกบ่อย ๆ ทุก ๆ วันในลักษณะเดิม ๆ จนเคยชิน ทำให้เป็นนิสัย จนอารมณ์ชนิด

นั้นเชื่อมโยงกับอาการทางกายที่แสดงออก การทำอย่างนี้ระบบประสาทจะรับรู้และบันทึกไว้แบบถาวร ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทรงพลัง

ทีมวิจัยได้ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมของทีมโรงเรียนวิถีพุทธพบว่า ทีมโรงเรียนวิถีพุทธ S1 ซึ่งพระสอนศีลธรรมและครูเข้าร่วมอบรมจำนวน 6 รูป/คน ได้เห็นประโยชน์จากกิจกรรมนี้ในการใช้กับเด็กชั้นปฐมวัยซึ่งการใช้ท่าทางประกอบคำพูดซ้ำ ๆ เป็นที่สนใจของเด็กชั้นปฐมวัยมาก การดำเนินกิจกรรมนี้ก่อนเข้าสู่การเรียนการสอนปกติสามารถช่วยเรียกสมาธิของเด็กให้กลับมาสู่ตัวเองได้ และเด็กนักเรียนบางคนมีความรู้สึกไม่ค่อยชื่นชมในตัวเอง เมื่อทำกิจกรรมนี้บ่อย ๆ จึงช่วยย้ำเตือนให้เด็กกลุ่มนี้ตระหนักข้อดีของตนเอง รู้สึกภูมิใจในตัวเองที่โรงเรียนวิถีพุทธ S1 จึงได้ขยายผลกิจกรรมไปสู่ครูคนอื่นและชั้นเรียนอื่น ๆ จนกระทั่งได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน และขยายผลในการดำเนินกิจกรรมการกล่าวยืนยันตนเองเป็นกิจกรรมหน้าเสาธงของโรงเรียนวิถีพุทธ

หลังจากที่นักเรียนได้กล่าวยืนยันตนเองทุกวันติดต่อกัน ในระยะเวลา 21 วัน จะเห็นได้ว่านักเรียนเกิดพฤติกรรมเชิงบวก ได้แก่ การพูดความจริงไม่พูดเท็จ นักเรียนไม่นำของของคนอื่นมาเป็นของตนเอง พบเจอสิ่งของจะนำมาแจ้งครู เพื่อประกาศตามหาเจ้าของ นักเรียนมีพฤติกรรมมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน และกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น นักเรียนพูดจาไพเราะมากขึ้น รู้จักการรอคอย ไม่แสวงหาความสะดวกต่อแถวรับของหรือส่งของ นักเรียนชื่นชมและยินดีในความสำเร็จของตนเองและผู้อื่น นักเรียนมีนิสัยอ่อนโยน ร่าเริง แจ่มใส มีกิริยามารยาทอ่อนน้อม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริต

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นกรอกแบบชุดกิจกรรมในงานวิจัยนี้เป็นการจัดการเรียนรู้ในระดับสร้างกระบวนการทัศนเป็นการเรียนรู้ที่นำประสบการณ์มาสั่งสมจนเป็นความเชื่อ ค่านิยม จึงเป็นลักษณะการบ่มเพาะคุณลักษณะนิสัย ความเชื่อ ค่านิยมด้านความซื่อสัตย์สุจริตด้วยการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆให้กับผู้เรียน และใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้คิด ได้พูด ได้ลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้ชัดเจนและรวดเร็ว ผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเอ็นแอลพีกับการปลูกฝังคุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ทีมผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นเทคนิคเอ็นแอลพี ดังนี้

1. เทคนิคการถอดแบบ โดยนำคุณลักษณะของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หรือ สุจริต 3 ตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนาเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ และใช้เทคนิคการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมวาดรูปคนต้นแบบมาผสมผสานในการพัฒนาชุดกิจกรรม

2. กระบวนการฝังพลัง ผ่านวิธีการสะกดจิตตนเอง ด้วยการกล่าวยืนยันกับตัวเอง อย่างซ้ำ ๆ บ่อย ๆ โดยกระบวนการนี้ทำผ่านคุณครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา และพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถีพุทธที่ได้รับการฝึกอบรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับทีมวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตครั้งนี้ใช้แนวคิดสุจริต 3 เป็นกรอบ 3 มิติ เป็นการกรอกแบบการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มขนาดกลาง คือ มีพระสอนศีลธรรมและครูผู้เข้าร่วมกระบวนการทั้งหมด 12 รูป/คน จากโรงเรียนวิถีพุทธ S1 6 คนและโรงเรียนวิถีพุทธ S2 6 คน ดังนี้

มิติแรก คือ กายสุจริต ได้แก่ การทำดีต่อตัวเองและผู้อื่น

มิติที่สอง คือ วาจาสุจริต ได้แก่ การพูดดีต่อตัวเองและผู้อื่น

มิติที่สาม คือ มโนสุจริต ได้แก่ การคิดดีต่อตัวเองและผู้อื่น

แนวคิดสุจริต 3 ทั้ง 3 มิติดังนี้นำมาบูรณาการกับเทคนิคเอ็นแอลพี โดยกรอกแบบเพื่อใช้เป็นคำพูดกล่าวยืนยันตนเอง ดังนี้

ฉันรักตัวเอง
 ฉันภูมิใจในตัวเอง
 ฉันคิดดี พูดดี ทำดีกับตัวเองและผู้อื่น
 ฉันซื่อสัตย์สุจริตต่อตัวเอง และผู้อื่น
 ฉันสดชื่นและมีพลัง เย้ เย้ เย้

นอกจากการออกแบบคำพูดกล่าวยืนยันยืนตนเองแล้วได้นำมาบูรณาการร่วมกับเทคนิคเอ็นแอลพี ที่เรียกว่า การฝังพลัง (Anchoring) โดยเคาะเป็นจุดตามร่างกาย ดังนี้

ประโยคคำพูด	จุดเคาะ
ฉันรักตัวเอง	สันฝ่ามือ
ฉันภูมิใจในตัวเอง	ขมับทั้งสองข้าง
ฉันคิดดี พูดดี ทำดีกับตัวเองและผู้อื่น	กลางหน้าผาก
ฉันซื่อสัตย์สุจริตต่อตัวเองและผู้อื่น	คาง
ฉันรู้สึกสดชื่นและมีพลัง	โหนบลาว่าทั้งสองข้าง
เย้ เย้ เย้	ขมับทั้งสองข้างขึ้น

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนโรงเรียนวิถีพุทธ

การพัฒนาชุดกิจกรรมและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตสามารถขยายเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนวิถีพุทธแบบทีมทั้งโรงเรียน ได้ใน 1 โรงเรียน จะสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีองค์ประกอบ ดังนี้

1) ทีมเรียนรู้ จากขั้นตอนการพัฒนาชุดกิจกรรมและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริต ทีมผู้วิจัยได้มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่พระสอนศีลธรรม และครูโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ ทีมโรงเรียนวิถีพุทธ S1 และทีมโรงเรียนวิถีพุทธ S2 เพื่อให้ทีมเรียนรู้ได้รับความรู้ และสามารถสร้างความรู้รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทีมเรียนรู้ได้สร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวิถีพุทธ S1 ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยชิ้นนี้ เริ่มต้นจากพระสอนศีลธรรม 3 รูป และทีมครูในโรงเรียนวิถีพุทธ เข้าร่วมอบรม 3 คน จากโรงเรียนวิถีพุทธ S1 ซึ่งทีมครูในโรงเรียนวิถีพุทธ S1 ได้ขยายองค์ความรู้จากการอบรมสู่ครูทุกคนในโรงเรียนวิถีพุทธ S1 เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากนั้นได้ขยายผลไปสู่การฝึกอบรมทักษะการเรียนรู้ชุดกิจกรรมของงานวิจัยชิ้นนี้ให้แก่กนักเรียนทุกคนในโรงเรียนวิถีพุทธ S1

ทีมผู้วิจัยพบว่า การร่วมมือรวมพลังเป็นทีม เพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นั้นต้องอาศัยการร่วมมือรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนและครูทั้งโรงเรียน และสิ่งสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การดำเนินกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และบรรลุผลที่ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน

2) แหล่งเรียนรู้ ทีมผู้วิจัยพบว่า การสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต้องสร้างโอกาสให้พระสอนศีลธรรม และครูโรงเรียนวิถีพุทธได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ได้เปิดโอกาสให้พระสอนศีลธรรม และครูโรงเรียนวิถีพุทธที่เข้าร่วมโครงการมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายใต้โครงการบริการทางวิชาการของวิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ศรีไพบุลย์ ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชนท้องถิ่นในระดับอุดมศึกษา และ สื่อเทคโนโลยีจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน

3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ทีมผู้วิจัย มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. สร้างทีมครูต้นแบบ จำนวน 6 คน จากโรงเรียนวิถิพุทธ S1 เข้าร่วมทีมสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตร่วมกัน

2. วางแผนและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

3. ลงมือปฏิบัติ ดำเนินการชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบ โดยทีมผู้วิจัยได้เยี่ยมและสังเกตการณ์หน้างานจริง และเก็บภาพกิจกรรม

4. การสนทนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ การพูดคุยสนทนากันระหว่างสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษาและผู้บริหาร เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติรวมทั้งร่วมกัน เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุผลสำเร็จร่วมกัน

4) เครือข่าย การสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทีมผู้วิจัยได้สร้างโอกาสให้คุณครูและพระสอนศีลธรรมจากโรงเรียนวิถิพุทธได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเพื่อฝึกอบรมนวัตกรรมการสอนด้วยเทคนิคเอ็นแอลพี และแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ร่วมกัน เมื่อสมาชิกได้รับการฝึกอบรมองค์ความรู้ใหม่และมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน จึงเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกัน เมื่อวิสัยทัศน์และอุดมการณ์สอดคล้องกัน และผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธให้การสนับสนุนในทิศทางเดียวกัน ทีมผู้วิจัยจึงสามารถสร้างเครือข่ายปฏิบัติการชุดกิจกรรมภายในโรงเรียนได้แบบทีมทั้งโรงเรียน

5) เทคโนโลยี สารสนเทศ ทีมผู้วิจัยได้สร้างโอกาสให้คุณครูและพระสอนศีลธรรมโรงเรียนวิถิพุทธได้เข้าร่วมกิจกรรมประกวดการสร้างสื่อเทคโนโลยีที่เสริมสร้างการบ่มเพาะคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต โดยผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธ S1ให้การสนับสนุนเป็นผู้อำนวยการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ในรูปแบบภาพยนตร์สั้น ความลับ...ไม่มีในโลก ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศช่องทางยูทูป และเฟสบุ๊ค

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขออภิปรายตามประเด็นข้อค้นพบดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานของพลอยไพลิน นิลกรารณ์ (2562) ที่กล่าวไว้ในแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ว่า “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากการให้ความสำคัญกับผู้เรียน รูปแบบกิจกรรมในการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติและต้องพัฒนารูปแบบของกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เน้นให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้โดยการใช้ความคิดและวิจารณ์ญาณและการแก้ปัญหา พัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยการจัดรูปแบบหรือสร้างเป็นกิจกรรมที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความต้องการในการร่วมกิจกรรมใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ผ่านกระบวนการคิดโดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

1.2 การพัฒนาชุดกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักธรรมสุจริต 3 กับเทคนิคเอ็นแอลพี ได้แก่ เทคนิคการถอดแบบ กับเทคนิคการฝังพลัง ผ่านการกล่าวยืนยันตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีของ Claude Steele เทคนิคเอ็นแอลพีมีความโดดเด่นในเรื่องการสะกดจิตตนเองและนำมาพัฒนาร่วมกับทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม คือทฤษฎีการยืนยันตนเอง ซึ่งให้คำจำกัดความทฤษฎีการยืนยันตนเองว่า เป็นการกระทำใด ๆ ของบุคคลเพื่อยืนยันกับตนเองว่าตนนั้นมีคุณค่า มีความสามารถ มีจริยธรรม หรือภาพลักษณ์ในทางด้านบวกอื่น ๆ (Steele, 1988)

1.3 การดำเนินชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทีมผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นเทคนิคเอ็นแอลพี ดังนี้

1) เทคนิคการถอดแบบ โดยนำคุณลักษณะของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หรือ สุจริต 3 ตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนาเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ และใช้เทคนิคการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมวาดรูปคนต้นแบบมาผสมผสานในการพัฒนาชุดกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิทย์ นิตพันธ์ (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการ บริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก และ 11 องค์ประกอบย่อย 2) รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรูปแบบที่มีชื่อว่า “SPG Model” โดยเป็นรูปแบบเชิงบูรณาการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก และ 11 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจากค่าน้ำหนัก องค์ประกอบหลัก คือ มาตรฐานโรงเรียนสุจริต การบริหารโรงเรียนแบบ PIE Cycle และหลักสุจริต และ 3) ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ได้กำหนด จึงสรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2) กระบวนการฝังพลัง ผ่านวิธีการสะกดจิตตนเอง ด้วยการกล่าวยืนยันกับตัวเอง อย่างซ้ำ ๆ บ่อย ๆ โดยกระบวนการนี้ทำผ่านคุณครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา และพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธที่ได้รับการฝึกอบรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับทีมวิจัย สอดคล้องกับบทความของ วิชราภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ (2562) ได้สะท้อนผ่านบทความเกี่ยวกับทฤษฎีการยืนยันตนเอง พบว่าการยืนยันตนเองช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดีขึ้นในระยะยาวและมีสุขภาพที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้ยืนยันตนเอง บุคคลจะกลับมาพิจารณาตัวเองและเตือนตัวเอง แทนที่จะใช้กลไกการปกป้องตนเอง เพราะการใช้กลไกการคิดที่ปกป้องตนเองนั้นทำให้บุคคลไม่ยอมรับความผิดพลาด ทำให้ไม่หันมาพัฒนาตนเองหรือแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง ทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพในระยะยาว

2. ปัจจัยต่อกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลเกิดพัฒนาการเรียนรู้ ในระดับมิติที่แตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละบุคคลในทีมโรงเรียนวิถิพุทธทั้งสภาวะภายนอกและสภาวะภายใน โดยการพัฒนาแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้ากระบวนการเรียนรู้ได้เกิดการตระหนักรู้ในตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล 3 มิติได้แก่

1) การสะท้อนผลในระดับเนื้อหา กล่าวสะท้อนในสิ่งที่บุคคลคิด รับรู้ รู้สึก หรือการกระทำที่สะท้อนถึงการเรียนรู้เพื่อแสดงความหมายเดิมของความคิด ความรู้สึก

2) การสะท้อนผลระดับกระบวนการ ว่าบุคคลคิด รับรู้ รู้สึกได้อย่างไร เป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างความหมายใหม่ ซึ่งมีมิติการสร้างความหมายใหม่เป็นกระบวนการเริ่มต้นของการปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ

3) การสะท้อนกระบวนการทัศน เป็นการสะท้อนว่าบุคคลคิด รับรู้หรือรู้สึกไปทำไม เป็นการเปลี่ยนแปลงในมิติระดับโลกทัศน์ที่พาบุคคลไปสู่การมีมุมมองใหม่ๆต่อโลก เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

ผู้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้จากทีมโรงเรียนวิถิพุทธ S1 จำนวน 6 รูป/คน จำแนกการสะท้อนผลได้สองระดับ คือ การสะท้อนผลระดับกระบวนการ และการสะท้อนผลระดับกระบวนการ ดังนี้

ผู้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้จากทีมโรงเรียนวิถิพุทธ S1 จำนวน 3 รูป/คน ได้สะท้อนผลระดับกระบวนการเป็นการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ มีมิติของการสร้างความหมายใหม่คือการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้กับเทคนิคการสอน และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

ผู้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้จากทีมโรงเรียนวิถิพุทธ S1 จำนวน 3 รูป/คน ได้สะท้อนผลระดับกระบวนการ เป็นการเปลี่ยนแปลงในมิติระดับโลกทัศน์ที่พาบุคคลไปสู่การมีมุมมองใหม่ๆต่อโลก เป็นการเรียนรู้

ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง คือทีมโรงเรียนวิถียุทธ S1 จำนวน 3 คน ได้พัฒนาเทคนิคการสอนสอนของตนเองต่อยอดจากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม เช่น การพัฒนาเทคนิคการกล่าวยืนยันตนเองไปออกแบบเชิงสัญลักษณ์ภาษามือพร้อมพูดประกอบสำหรับเด็กชั้นปฐมวัย

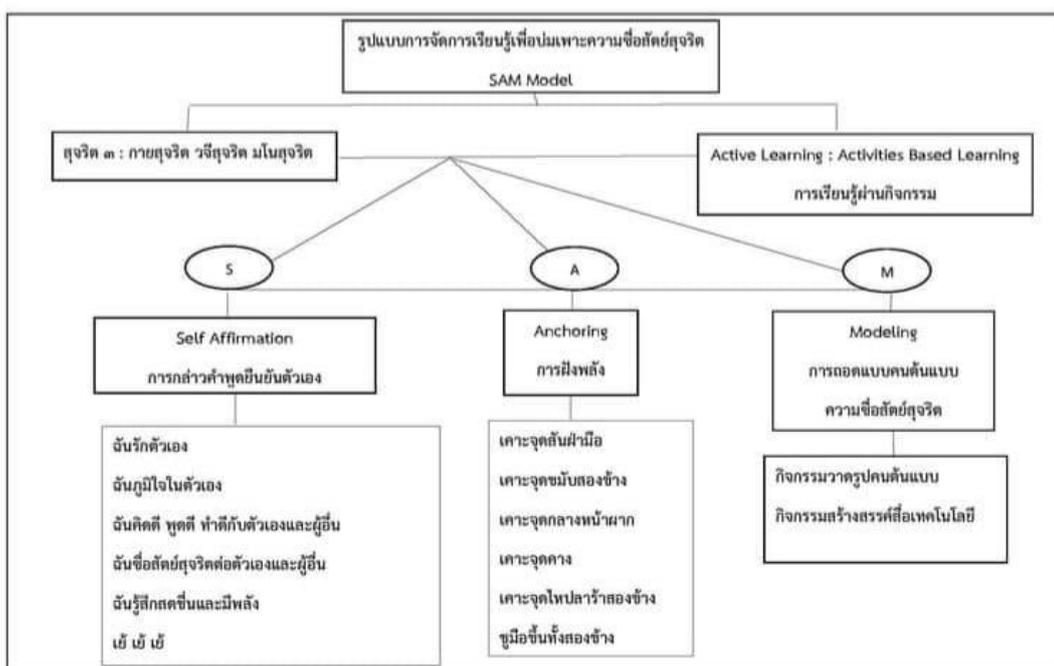
ส่วนผู้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้จากทีมโรงเรียนวิถียุทธ S2 จำนวน 6 รูป/คน ทั้งหมดสะท้อนผลในระดับเนื้อหา สะท้อนผ่านการเรียนรู้เพิ่มเติมและประสบการณ์เดิมของครูและพระสอนศีลธรรมจากโรงเรียนวิถียุทธทีม S2 เนื่องจากโรงเรียนวิถียุทธ S2 มีความไม่พร้อมทางด้านบุคลากร และเป็นช่วงของการปรับเปลี่ยนผู้บริหารของโรงเรียนชุดกิจกรรมที่ใช้เทคนิคการกล่าวยืนยันตนเองจำนวน 21 วัน จึงไม่ได้รับการร่วมมือสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากโรงเรียนวิถียุทธ S2 แต่ชุดกิจกรรมคัน...คนต้นแบบ โดยการใช้เทคนิคการถอดแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมวาดภาพ สมาชิกจากทีมโรงเรียนวิถียุทธ S2 ได้สะท้อนผลว่ากิจกรรมนี้เป็นที่ชื่นชอบของนักเรียน

การที่ผู้เข้าร่วมกระบวนการแต่ละบุคคลเกิดพัฒนาการเรียนรู้ ในระดับมิติที่แตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละบุคคลในทีมโรงเรียนวิถียุทธทั้งสภาวะภายนอกและสภาวะภายใน โดยการพัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตเป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้ากระบวนการเรียนรู้ได้เกิดการตระหนักรู้ในตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล 3 มิติ ดังที่กล่าวมาแล้ว

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การพัฒนารูปแบบและชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตของเยาวชนในโรงเรียนวิถียุทธ จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

การออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อการบ่มเพาะความซื่อสัตย์สุจริตมุ่งเน้นการให้องค์ความรู้ใหม่แก่พระสอนศีลธรรมและครูทีมโรงเรียนวิถียุทธโดยเปิดรับสิ่งต่าง ๆ เข้ามาพิจารณา มีบรรยากาศของความรักความเมตตา จึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการเกิดการตระหนักรู้ภายในตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. ความเหมาะสม พิจารณาถึงความเหมาะสมของการทำกิจกรรม หน้าเสาธง และช่วงเวลาก่อนเข้าเรียน
2. ความเป็นไปได้ พิจารณาจากการนำกิจกรรม สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ
3. ความสอดคล้อง พิจารณา จากความสอดคล้องกับเวลาของการสอนในแต่ละคาบ หรือแต่ละช่วงเวลา หรือสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
4. ความมีประโยชน์ พิจารณาจากผลดีที่เกิดขึ้นกับการจัดกิจกรรม ผู้บริหาร ครู และนักเรียน

ข้อเสนอแนะในระดับองค์กรปฏิบัติการ

1. ควรมีการควบคุมกำกับและระบบการติดตามการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย
2. ทบทวนและตรวจสอบการสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกับ ผู้บริหาร ครู นักเรียน เพื่อย้ำถึงความสำคัญของกิจกรรม
3. ควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ให้ทันท่วงทีเพื่อการปรับแผนการดำเนินกิจกรรมลดโอกาสเสี่ยงของการดำเนินกิจกรรมที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. ควรมีการตั้งคณะทำงานโดยมี ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอคำปรึกษา แนวทางการดำเนินกิจกรรม หากประสบปัญหา

ข้อเสนอแนะในระดับบุคคล/ชุมชน

1. ควรศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับทางโรงเรียน และใช้เป็นองค์ความรู้ในการส่งเสริมนำไปสู่การร่วมกันจัดการศึกษาของนักเรียน
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินกิจกรรม เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องตามสภาพบริบทของนักเรียน
3. ควรศึกษาถึงผลจากการดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลต่อนักเรียนและมีความสัมพันธ์ในการใช้ชีวิตประจำวัน
4. ควรศึกษาผลที่เกิดจากการดำเนินชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลง อันเป็นผลจากการร่วมกิจกรรม และสรุปรวบรวมนำเสนอประชุมชี้แจงแก่คนในชุมชน ตลอดจนถึงผู้นำหมู่บ้าน ให้รับทราบถึงผลดีจากการดำเนินกิจกรรม

ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาช่องทางในการดำเนินกิจกรรมด้วยวิธี อื่นๆเพิ่มเติมนอกเหนือจากการดำเนินกิจกรรม หน้าเสาธง และก่อนเข้าเรียน
2. ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อศึกษาประชากรในกลุ่มที่กว้างขึ้นและสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างได้
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่าง
4. การศึกษาครั้งต่อไปควรดำเนินกิจกรรมด้านอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการยืนยันทนตนเอง เรื่องความซื่อสัตย์

เอกสารอ้างอิง

ณัชชน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติตามแนวทางของ *Active Learning*. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2565, จาก <http://www.itie.org>

- พระมหาพรหมชา ธรรมหาโส. (2561). *สุจริตธรรมในฐานะเครื่องมือป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยปัจจุบัน*. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/439>
- พระราชวรมณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2543). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พลอยไพลิน นิลกรรณ. (2562). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)*. ลำปาง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จังหวัดลำปาง.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์. (2562). *การยืนยันตนเอง*. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2565, จาก <http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php/การยืนยันตนเอง>
- วชิรวิทย์ นิตพันธ์. (2563). รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสาร มจร บาลีศึกษาศาสตร์*, 6(2), 84-98.
- วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์. (2551). *NLP Neuro – Linguistic Programming ภาษาสมอง มหัศจรรย์ เทคโนโลยีสร้างความสำเร็จชั่วข้ามคืน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บานานา สวีท.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551). *ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต*, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- Steele, C. M. (1988). The Psychology of Self-Affirmation: Sustaining the Integrity of the Self. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology*, Vol. 21 (pp. 261-302). New York: Academic Press.